

Stuðulsskipanir avлага okkara kappingarføri

-og hóska ikki eini frælsari handilsskipan til fiskavørur. Tær elva til óhepnar fløgur og halda uppi og høgum veiðutrýsti, eins og tær darva rationalisering í vinnuni og söluni segði Atli Dam, løgmaður í ólavsøkurøðu síni. Hann vísti á, at tað miðvíst verður arbeitt fyri at minka upphæddirnar og broyta innihaldið í verandi stuðulsskipan. Hann segði:

Í formælinum til fiskivinnutáttin í samgonguskjalinum verður sagt:

»Ríkin verður fiskivinnupolitikkur, sum tryggjar skynsama stovnsrøkt, sum miðar móti at fáa veiðufloktan at hvila í sær sjálvum, sum tryggjar fiskimonnum sømiliga úrtøku, og at veiðan verður umsitin á ein hátt, sum gevur mest møgulegan samfelagsvinning. Til tess verður neyðugt fram- eftir at varðveita ávísar stuðulsskipan».

Miðvíst verður arbeitt fyri at minka upphæddirnar og broyta innihaldið í nevndu stuðulsskipan. Hetta er neyðugt av mongum grundum. Stuðulsskipanir avлага kappingarførið og hóska ikki eini frælsari handilsskipan til fiskavørur. Tær elva til óhepnar fløgur og halda uppi og høgum veiðutrýsti, eins og tær darva rationalisering í vinnuni og söluni.

Tíðaravmarkaður stuðul at halda uppi ávísari realløn til teirra, ið vinnuni virka, kann to gerast neyðgur í broyt- ingartíð, meðan roynt verður at viðgæra vørurnar meira, ella í tillagingartíð, ið krevst at fáa samsvar millum til- feingið og veiðuorku.

Stóra tákidi er at skipa fyri, at fiskastovnarir koma fyri seg aftur.

Skipini, sum kunnu bera seg av fiskivinnu undir Føroyum, eru færri enn tær, roynt verður við nú. Tey skulu til verða færri, so tær hóska til eina heildarveiðu, sum er 110-120.000 tons, men at royna við so nógsum skip- um í stovnum, sum sambært ICES í 1991 helst ikki lata meira enn 80.000 tons frá sær, hevði verið skeið, og mugu tí onnur orkuavmark- andi tiltøk verða sett í verk fyrið.

Landsstýrið hevur kannað nógvar møguleikar og lagt fram uppskot um legudagar og fingið samtykt ótar frið- ingar — serliga við trol. Fø- roya Banki er t.d. friðaður eitt ár afturat.

Landsstýrið arbeidir eisini stóðugt við møguleikum aðrastaðni, eitt nú botnfiska- veiðu við New Zealand, tun- fiskaveiðu í altjóða sjógvum og undir Vesturafrika og veiðu eftir fiski uppi í sjónum ymsastaðni í Suðuramerika. Peningur er settur á fíggar- lógina til at stuðla tilikum royndum.

Hetta eru to bara partar av eini loysn. Líka so stóran týðning, sum reglur og bein- leidis royndir at stuðla skip- um burtur úr veiðuni á grunninum undir Føroyum, hevur stúdningsskipanin. Verður ov stórir stúdningur latin á óhepnan hátt, er tað veruliga stuðul til ov stóra veiðuorku, sum varandi held- ur fiskastovnarir niðri. All- ur peningastovnur úr lands- kassanum — ella lættar, sum vera veittir í fígging ella skatti — hava týðning í hes- um samanhangi. Ein niður- skurður í almenna stuðlinum — so ella so — noyðir fíggar- og peningastovnar gjøllari at meta um møguleikarnar hjá fiskiforum. Higartil hevur viljin ikki verið nóg stórur hjá fíggarstovnunum at medvirka í royndum hjá landsstýrinum at minka ovurveiðuorkuna undir Fø- royum.

Útlitini fyri veiðu undir Føroyum í 1991 eru vánalig. Besta fiskiveður og møg- leikar fyri nógvari roynd vóru fyrsta ársfjórðing. Hetta gjørdi, at veiðan fyrsta ársfjórðing ikki var lakari enn fyrsta ársfjórðing 1990. Men næstu tveir mánaðirnar er veiðan minkað munandi. Minni er komið upp á land av toski, hýsu, upsa og blálongu fyrstu 5 mánaðirnar 1991 enn somu tíð í fjør. Longa og brosmar eru eitt sindur fræg- ar enn í fjør, og bara konga- fiskar er munandi betri.

Í 1990 vórðu fiskivinnuráð og fiskivinnustarfsnevnd sett á stovn við lóg. Umleið samstundis vóru fleiri nevnd- ir, har vinnan beinleidis hevði havt ávirkan á prisáseting og stúdningar, avtíknar. Sam- starvið við vinnuna varð

púra broytt, og partar av vinnuni hava havt ílt við at goðtaka hetta. Hetta lands- stýri, hevur arvað hesar trupulleikar og hetta hevur merkt, at serliga samstarvið við vinnuna í fiskivinnu- starvsnevndini ikki hevur virkað nóg væl. Landsstýrið vonar, at samstarvið — hóast treka burðin hjá nýggju sam- vinnuskipanini — nú er komið í rættlag, og at vinnan til fulnar fer at nýta ávirkanar- møguleikarnar í fiskivinnu- ráði og starvsnevnd.

Sambært tilsegnum í juni 1990 eru 81 mió. kr. latnar í upphoggingarstuðli, og hetta hevur fingið ein djúpvatns- trolara, fimm partrolarar undir 1000 hestar, ein lemmatrolara yvir 1000 hestar og ein undir burtur úr feskfiska- veiðuni undir Føroyum, tils. 2900 BRT og 12200 hestar. Ein tilsegn frá juni 1990 er ikki avgreidd.

Sambært tilsegnum í 1991 eru latnar 41 mió. kr. fyri ein djúpvatnstrolara, ein lemmat-

trolara yvir 1000 hestar og tveir útroðrabátar, tilsam- ans 2200 BRT og 9000 hest- ar.

Tilsegn er givin einum djúpvatnstrolara, trimum partrolarum yvir 1000 hest- ar, einum linuskipi, tveimum eystursjóvarbátum og trim- um útroðrabátum. Vera hes- ar tilsagnir til veruleika, er

inum 1. januar 1992 hava harafturat við sær, at goðar vónir eru at fáa vøru úr upsa, kongafiski og brosmu, sum hevur betri og stóðgari pris og tí er fôr fyri at veita veiðu- flotanum rimiligan pris.

Landsstýrið fer tí í næstum saman við vinnuni at leggja eina ætlan, har stevnt verður imóti at fáa allan kilostud- ning burtur, hetta skuldi kunna verið gjørt eftir einum ári, ella, ið hvussu er, innan 1. januar 1993, tá ið EF avtalan varandi er farin at virka. Ein fyrimunurin at fremja hesa umlegging í 1992 er, at ongin møguleiki er at nýta sparda stúdningin í meirnytslu hjá tí almenna, inntøkugrundarlag er snøgt sagt ikki undir sli- kum.

Landsstýrið hevur, sum fyrr roynt, eftir fómuni at vist aftur misskiljngum um grindadráp, og hevur millum annað givið út prýðiligan bókling á fremmandum mál- um, sum ætlanin er at brúka í hesum arbeiði.

Tað eydnaðist at saman- sjóða sjónarmiðini hjá Dan- mark, Føroyum og Grønland eisini undan 43. ársfundinum hjá Altjóða Hvalaveiðu- nevndini. Semjan bar millum annað í sær, at danska sendi- nevndin í IWC-fundinum ar- beiddi fyri, at Island og Noreg kundu taka upp aftur avmarkaða vinnuliga hvala- veiðu. 43. ársfundurin hjá IWC fekk sumt aftur á beint, sum var farið av kós á 42. ársfundi. Grindahvalurin var yvirhøvur ikki havdur á lofti, og fundurin visti greitt, at eingin meiriluti er fyri at fáa smáhval undir heimildarøki IWCs.

Fundurin visti, at ein stórir meiriluti í IWC av øll- um alvi, sama hvørji amboð- ini eru, fer at seta seg imóti, at bannið at gagnnýta stór- hval verður avtikið. Við hesi stóðutakan tyktist felags- skapurin at vera farin undir at beina fyri sær sjálvum, til rýma hvalaveiðulondini, so er einki eftir av honum.

Væntandi fer arbeiðið at byggja upp ein felagskapp, sum kann umsita hvalaveiðu í altjóða øki í Norðuratlants- havi, at taka dik á seg. Hetta verður framhald av tí sátt- mála við Grønland, Island og Noreg um samstarv um at umsita og gagnnýta súgdjór í sjónum, sum landsstýrið gjørdi í 1990.

Útlitini fyri veiðu undir Føroyum í 1991 eru vánalig

Veiðumøguleikar uttan fyri landleiðina

Úrslitið av fiskivinnusamráð- ingum í 1990 bar í sær, at møguleikarnir á onkrum leið- um batnaðu í 1991 og versna-ðu á øðrum, men fleiri staðni var litil og eingin broyting.

Botnfiskakvotan frá is- lendingum minkaði nakað í 1991. Henda minking sam- svarar við ta minking, is- lendskum skipum eisini hev- ur verið fyri, nú øll islensk veiðufer niður í 1 BRT eru undir kvotaskipan. Hóast hetta, vaks tann parturin av kvotuni, sum er virðismikil kalvi. Hetta hevði samband við, at laksur, sum kemur úr árunum í Norðuratlantsshavi á Føroyaleiðina, óbeinleidis gjørdist partur av Islands- samráðingunum.

Hetta hevur harafturimóti givið av- taluni við Island betri javn- vág. Laksaskipini hava fingið goðar veiðumøguleikar eftir kalva fyri mistar mög- leikar eftir laksi.

Útlitini fyri lodnuveiðu í islendskum og grønlandskum sjógvum eru dúpur, av ringu stuðuni í hesum stovni.

Í Barentshavinum vaksu toska- og hýsukvoturnar nakað fyrstu ferð í fleiri ár. Bæði Sovjet og Noreg hildu lyfti síni um, at Føroyar ikki bara skuldu fylgja við, tað ið kvotan minkaði, men eisini tað ið hon vaks. Føroyar fingi sin vanliga prosentpart av vøkstrinum. Fiskiskapurin hevur verið sera goður, og hava verksmiðjutrolararnir tí veitt alla kvotuna eystan- fyri longu mánaðarskiðtið juni-juli, so at veiðan togar upp imóti tveimum hampu- vinnum túrum. Verksmiðju- trolararnir fara nú vestur- eftir at royna eftir svart- kalva á NAFO-økinum og í kanadiskum sjógvum.

Lodnan er komin aftur í Barentshavið. Tað kom tí se- ra óvantað, at norskir mynd- dugleikar ikki vildu standa við ta orðing, sum hevur verið í sáttmálanum millum londini síðan 1985. Henda orðing segði, at tað, at fero- yngar ikki fingi kvotu, var bara stóðan í stovninum. Eisi- ini burdu teir Sovjet til somu stóðu.

Tað eydnaðist to at fáa

